

Uvod

Nema sumnje da prvi začeci besedništva potiču iz čovekove iskonske potrebe da svoje misli, osećanja i želje, iskaže na način koji bi ostavio što snažniji utisak na sagovornike, kako bi ih pridobio za svoje ideje i stavove i ubedio u ispravnost vlastitih uverenja i životnih nazora.

Aristotel je razlikovao retoriku i besedništvo. Smatrao je da se retorika bavi pronalaženjem najboljih sredstava za ubeđivanje: njen osnovni zadatak se ne sastoji u uveravanju, nego u »sposobnosti teorijskog iznalaženja uverljivog u svakom datom slučaju«. Dakle, besedništvo je sâma veština uveravanja, dok retorika ima zadatak da iznalazi najpogodnija sredstva za uveravanje slušalaca i daje savete kako se to postiže. Ciceron takođe podrazumeva razliku između besedništva i retorike, pa govori o retorici kao o nauci, dok pod govorništvo podrazumeva govorničku praksu, tj. praktično besedništvo (eloquentia). Pisac najznamenitijeg rimskog udžbenika retorike, Kvintilijan nedvosmisleno kaže da je retorika »nauka o dobrom govoru« - bene dicendi scientia. Jovan Sterija Popović, naš komediograf, profesor prava, ali i pisac prve retorike u modernoj Srbiji, smatra da je retorika »nauka koja pravila krasnorečija izlaže i opključuje sposobnost predstavljenja i misli izražavati pravilno, jasno i saobrazno s celju«. Još pre njega je Dositej Obradović pisao da je retorika «nauka lepo govoriti, srce množestva ljudi dobijati i celi narod na sve što je dobro, pohvalno i opštepolezno sklanjati i dovoditi». Čuvena Retorika Branislava Nušića ima podnaslov koji glasi Nauka o besedništvu. Retorika, dakle, predstavlja nauku o besedništvu, teorijski uobličena pravila i principe koji će pomoći da se održi uspešan govor, dok je sâmo besedništvo (govorništvo) praktična sfera u kojoj se ta pravila primenjuju.¹

Estetika nas upoznaje sa pojmom lepoga i razvij a u nama osećanja i shvatanje onoga što je lepo. Lepota misli stiče se etičkim obrazovanjem, vaspitanjem osećanja i ukusa i iskrenom težnjom istini i pravdi.

---

¹ Avramović, S., *Rhetorike techne* – veština besedništva i javni nastup, Beograd 2008. Str. 5-10.

1. Teorijski deo

1.1. Pojam i nastanak retorike

Nema sumnje da prvi začeci besedništva potiču iz čovekove iskonske potrebe da svoje misli, osećanja i želje, iskaže na način koji bi ostavio što snažniji utisak na sagovornike, kako bi ih pridobio za svoje ideje i stavove i ubedio u ispravnost vlastitih uverenja i životnih nazora. Otuda je prirodno što se pitanje rečitosti uzdiže do nivoa naučne discipline, koja pod imenom *retorika* kao elemenat kulturnog, javnog i političkog života drevne Helade, započinje da se razvija još pre nove ere. Stari Grci su, izgleda, prvi shvatili da na ovom svetu nema ništa jače od žive reči, ako je u pravom trenutku, na pravi način i na pravom mestu izgovorena, niti što nemoćnije, ako tako nije učinjeno. Kao da su znali za onu kinesku poslovicu koja uči da hladan čaj ili pirinač još nekako možemo da podnesemo, ali hladnu reč baš nikako. U našem narodu veoma je poznata maksima o snazi ljudske rečitosti: "Lepa reč i gvozdena vrata otvara". Pitanje govora i čovekove rečitosti dobijaju posebnu važnost ako se ima u vidu činjenica da i najsnažnija reč, koju bi izgovorio neki drugi besednik, u nekoj drugoj situaciji od one u kojoj smo je već čuli, nikada neće imati isti zvuk, istu snagu i isto značenje.

Reč *retorika* (lat. *rhetorica*) u užem smislu protumačena, znači besednička veština, rečitost, veština dobrog govora; ali pošto ni jedno značenje u potpunosti ne predstavlja adekvatan prevod termina *retorika*, u srpskom jeziku je još na snazi izvorni izraz za ovu disciplinu, kojim se i mi danas služimo.² Sveobuhvatniji pristup u tumačenju ove reči otvara prostor za različite stavove i diskusije, ali i jedno pitanje koje, nesumnjivo, zaslužuje posebnu pažnju: da li retorika podrazumeva samo tehniku dobrog govora, ili teoriju besedništva, koja se prirodno i nenametljivo, sa besedništvom razvijala?

Još u staro antičko doba, lepo izražavanje misli smatralo se sastavnim delom vaspitanja i obrazovanja. Ni danas se obrazovan čovek ne može zamisliti bez dovoljno razvijenog osećanja lepog u izražavanju misli. Lepota izražavanjaje

---

² Milinković, Z., M., Retorika, Učiteljski fakultet u Užicu, Užice, 2004. Str. 7.

1.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU

WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](#)

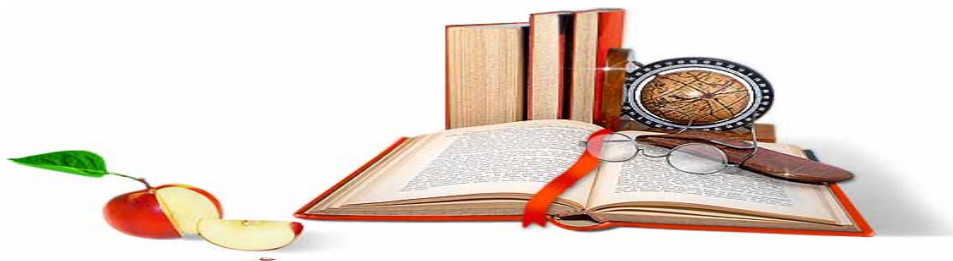
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA

RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

WWW.MAGISTARSKI.COM

WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com

- 2.
- 3.